

Het nut van onenigheid

Auteur(s):

Wierds, P.J.

Lecq, S.G. van der

*Werkzaam bij ministerie van Financiën, directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen, respectievelijk Centraal Planbureau, hoofdafdeling Institutionele Analyse.***Verschenen in:**

ESB, 84e jaargang, nr. 4228, pagina 813, 5 november 1999

Rubriek:

Uit de vakliteratuur

Trefwoord(en):

uit, de, vakliteratuur, beleidscoördinatie

Tot halverwege de jaren tachtig gingen vrijwel alle empirische studies over internationale macro-economische beleidscoördinatie ervan uit dat de beleidsmakers het eens zijn over het te gebruiken economische model. Veelal werd geconcludeerd dat coördinatie tot kleine, positieve welvaartswinsten leidt. Frankel en Rocket menen dat de veronderstelling van overeenstemming over het juiste model niet klopt met de wijze waarop internationale besprekingen over het monetaire en budgettaire beleid verlopen¹. Daarom onderzoeken ze de situatie waarin het 'ware model' onbekend is bij de beleidsmakers.

In het artikel wordt onder andere een model gebouwd van twee overheden (VS en Europa) die elk hun eigen doelstellingen najagen (productie, lopende rekening en inflatie). Elke overheid beschikt echter over slechts twee instrumenten (de geldgroei en de bestedingen), waardoor beide landen niet zelfstandig al hun doelstellingen kunnen bereiken. De instrumenten beïnvloeden niet alleen de eigen doelstellingen, maar ook die van de andere overheid. Daardoor ontstaat de mogelijkheid via coördinatie betere uitkomsten te bereiken. De auteurs gebruiken een speltheoretisch model waarmee ze de uitkomst van coördinatie vergelijken met de uitkomst waarbij elk land afzonderlijk zijn beleidsinstrumenten inzet. Bij dit laatste, het non-coöperatieve spel, wordt de beleidsinzet van het andere land als gegeven beschouwd. Vervolgens laten Frankel en Rocket zien dat het resulterende zogenaamde Nash-evenwicht niet Pareto-efficiënt is: beide overheden kunnen een hoger welvaartsniveau bereiken als ze hun beleid coördineren.

In het standaardgeval, waarin beide landen het eens zijn over het ware model, is beleidscoördinatie noodzakelijkerwijs welvaartsverhogend, al hangt de omvang van de onderhandelingen af.

Maar wat gebeurt er als een derde model het 'juiste' blijkt te zijn? De beweging van het non-coöperatieve evenwicht naar de onderhandelingsoplossing kan dan welvaartsverhogend zijn. Maar dit is niet noodzakelijk de uitkomst. Om te onderzoeken hoe waarschijnlijk deze mogelijkheid in de praktijk is, worden simulaties gedraaid op basis van tien macro-econometrische modellen, waaronder die van de Federal Reserve Board, de OESO en de Europese Commissie. Ervan uitgaande dat elk van de tien modellen door één van de twee overheden gebruikt zou kunnen worden, ontstaan tien maal tien mogelijke uitkomsten voor de onderhandelingsituatie (coördinatie) en de situatie waarin niet wordt onderhandeld (Nash-evenwicht). Vervolgens wordt voor al deze uitkomsten bekeken of de beweging naar de onderhandelingsuitkomst voor beide landen nog steeds welvaartsverhogend is als niet het eigen model, maar elk van de tien modellen als het 'juiste' model wordt gezien. Uit de simulatie blijkt dat coördinatie zowel voor de VS als voor Europa in ongeveer vijftig procent van de mogelijke gevallen een welvaartswinst oplevert, in ongeveer veertig procent gevallen een welvaartsverlies en dat er vrijwel geen effect is in tien procent van de gevallen. De conclusie van deze exercitie is dat onderhandelingen de welvaart net zo goed zo kunnen verhogen als verlagen.

In een reactie stellen Holtham en Hughes Hallett dat, gegeven de onmogelijkheid het ware model te kennen, onenigheid beter is dan overeenstemming op basis van het verkeerde model². Bij onenigheid over het juiste model is het wenselijk dat de onderhandelaars de uitkomsten niet alleen volgens hun eigen model evalueren, maar ook volgens het model van de ander. In hun simulatiemodel komt er alleen een overeenkomst tot stand als het resultaat in beide modellen welvaartsverhogend is. Het aantal gevallen waarin coördinatie tot stand komt neemt dan af tot ongeveer veertig procent en het percentage welvaartsverhogende uitkomsten neemt toe: coördinatie is in bijna tachtig procent van deze gevallen voordelig voor de VS en in zo'n 75 procent van deze gevallen voor Europa.

De conclusie van Holtham en Hughes Hallett luidt dan ook dat onenigheid is te prefereren boven overeenstemming over het verkeerde model. In werkelijkheid is het aantal mogelijke modellen uiteraard erg groot. Naarmate meer modellen worden gebruikt om het resultaat te beoordelen zijn steeds minder mogelijke oplossingen waarbij het onderhandelingsresultaat in alle modellen welvaartsverhogend is, waardoor coördinatie volgens de methode van Holtham en Hughes Hallett uiteindelijk helemaal niet meer plaats zou vinden.

Welke inzichten leveren deze artikelen nu op voor de Europese macro-economische beleidscoördinatie? De verrassende uitkomst is dat het gebruik van verschillende modellen door de diverse lidstaten geen probleem is. Onenigheid over het ware model is nuttig, omdat het voorkomt dat coördinatie zou plaatsvinden op basis van één onjuist model. De lidstaten kunnen hun inspanningen dus beter richten op het uitwisselen van informatie dan op het forceren van overeenstemming over gezamenlijke inzet van beleid

1 J.A. Frankel en K.E. Rockett, International macroeconomic policy coordination when policymakers do not agree on the true model, *American Economic Review*, 1988, blz. 318-340.

2 G. Holtham en A. Hughes Hallett, International macroeconomic policy coordination when policymakers do not agree on the true model: comment, *American Economic Review*, 1992, blz. 1043-1056.

Copyright © 1999 - 2003 Economisch Statistische Berichten (www.economie.nl)